

ประมวลความเห็นสมาชิกที่มีต่อการปฏิรูปประเทศไทย

สถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

18 มีนาคม 2558

1. อยากเห็นประเทศไทยเป็นอย่างไรใน 20 ปีข้างหน้า (ความผันผึงอนาคตของประเทศไทยใน 20 ปีข้างหน้า)

ด้านการเมือง ความผันผึงคือ ในยี่สิบปีข้างหน้า ประเทศมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งที่ประชาชนคนไทยทั้งประเทศ ให้ความเคารพ ยอมรับ เห็นด้วยและภูมิใจ และพร้อมร่วมกันปกป้องรักษา เหมือนระบอบประชาธิปไตยในประเทศอังกฤษหรือญี่ปุ่น

- มีรัฐธรรมนูญเป็นพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชน และมีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจการทำหน้าที่ของนักการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการเอาผิดและปลดออกจากตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงสุดของประเทศที่ทำผิดกฎหมาย และรัฐธรรมนูญขึ้นอยู่กับพื้นฐานของกฎหมายที่ทันสมัย ระบบศาลที่ยุติธรรมต่อคนทุกคน และระบบการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพที่ปราบปรามเอาผิดกับคนทุกคนชั้นภายใต้กฎหมาย
- มีระบบการเลือกผู้นำและบุคคลทำหน้าที่สาธารณะที่โปร่งใสตรวจสอบได้ บนพื้นฐานของความสามารถและความซื่อตรง โดยปราศจากระบบเส้นสายและเลือกปฏิบัติ สนับสนุนโดยการทำหน้าที่อย่างเข้มแข็งของสถาบันประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบและคานอำนาจการทำหน้าที่ของนักการเมืองและข้าราชการประจำ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
- มีสัมพันธภาพที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านและในเวทีโลก

ด้านเศรษฐกิจ ความผันผึงคือ

- เศรษฐกิจไทยพัฒนาจนเจริญเติบโตในระดับที่ใกล้เคียงกับประเทศที่พัฒนาแล้ว และมาตรฐานความเป็นอยู่ของคนไทยในประเทศปรับสูงขึ้นมากจากปัจจุบัน พร้อมความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่ลดลง สะท้อนความสำเร็จของการอบรมผลานทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และระบบทุนนิยม ได้อย่างสมดุล
- เป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจในชั้นนำประเทศหนึ่งในเอเชียที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจโลกแบบ interdependent ได้อย่างมีศักดิ์ศรีเป็นที่ภูมิใจของคนในประเทศและเพื่อนบ้าน เป็นประเทศ

ที่มีความสามารถทางการแข่งขันสูง โดยเกิดจากการทำงานร่วมกันของภาคธุรกิจที่มีความสามารถและการสนับสนุนของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ จนประเทศไทยกลายเป็นประเทศผู้นำด้านนวัตกรรมในหลายกลุ่มสินค้าที่ใช้ประโยชน์จากทักษะความรู้ความสามารถของคนในประเทศที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง และประเทศพัฒนาเป็นประเทศเกษตรอุตสาหกรรมชั้นนำ เป็นศูนย์กลางของโลกในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ อาหารและสมุนไพร การรักษาพยาบาลและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรม นำมาสู่การสร้างรายได้ให้กับประเทศและประชาชน

- โดยเศรษฐกิจของประเทศทำงานอยู่บนระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่ให้ความสำคัญกับความ เป็นเสรีของตลาด การแข่งขันที่เป็นธรรมปราศจากการผูกขาดและการเปิดโอกาสให้คน ในประเทศสามารถเข้าถึงบริการเศรษฐกิจ เช่น การศึกษา บริการทางการเงินและการมีงาน ทำอย่างเท่าเทียมกันบนพื้นฐานของความสามารถและการแข่งขัน ไม่ใช่การใช้เส้นสาย วังเต็น หรือการให้สินบนคอร์รัปชัน
- มีระบบโครงสร้างพื้นฐานของสาธารณูปโภคที่ทันสมัยเพียบพร้อมด้วยระบบคมนาคม ขนส่งและคลังสินค้า (logistic) ที่มีประสิทธิภาพเทียบเคียงกับระบบท่าเรือของสิงคโปร์ เหมาะแก่การลงทุน ร่วมค้าและใช้จุดแข็งยุทธศาสตร์ที่ตั้งของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด จนเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอาเซียนและประเทศกลุ่มลุ่มแม่น้ำโขง
- มีระบบราชการและการปฏิบัติงานของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ปลอด คอร์รัปชันและการแทรกแซงทางการเมือง ข้าราชการมีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อ การทำหน้าที่ตามนโยบายกฎระเบียบที่ออกไป และมีธรรมาภิบาลที่ดีเหมือนอย่างประเทศ ออสเตรเลียและสิงคโปร์ที่คนทั้งประเทศให้ความไว้วางใจ

ด้านสังคม ความฝันก็คือประเทศไทยเป็น

- สังคมที่สงบสุข รมเย็น สะอาดน่าอยู่ ปลอดภัย เป็นเอกภาพเต็มไปด้วยความเกื้อกูล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และสามารถ มีอารยรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดีงาม เป็นสังคมแห่งปัญญา จนเป็นที่ชื่นชมของประเทศอื่น ประชาชนมีความสามัคคี มีเหตุผล สุขภาพ มีระเบียบวินัย มีศีลธรรม มีเมตตา รู้แพ้รู้ชนะ รู้จักการให้อภัย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน และเคารพสิทธิ และหน้าที่ของคนอื่น ให้ความเคารพซึ่งกันและกันในสังคมที่ยอมรับความแตกต่างทางความ เชื่อและความคิดตราบเท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและไม่สร้างภาระให้สังคม
- ซึ่งความสำเร็จนี้เป็นผลผลิตจากการกระจายการเติบโตสู่ภูมิภาค และการมีระบบ การศึกษาที่มีคุณภาพทำให้คนมีความรู้ คิดเป็น และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

มีวินัยความรับผิดชอบ และมีค่านิยมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เคารพกฎระเบียบ และทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีสำนึกและปฏิบัติหน้าที่พลเมืองที่ดี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เบียดเบียนสิ่งของสาธารณะเป็นของตนเอง ไม่แสวงหาลาภยศ โดยการเอาเปรียบสังคม (rent seekers) ซึ่งเกิดจากการเรียนการสอนเรื่องระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและหน้าที่ของประชาชนไทยตามหลักธรรมาภิบาลที่ได้เป็นวิชาบังคับที่คนไทยทุกคนต้องเรียนเพื่อให้ตระหนักรู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

- นอกจากนี้ประเทศไทยมีระบบประกันสังคมที่ดี ที่ดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและสิทธิการได้รับการรักษาพยาบาลโดยเฉพาะผู้ที่oleyทำงาน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีตามอัตภาพ เพราะประเทศจะก้าวเข้าสู่สังคมคนสูงอายุ ส่งเสริมให้เป็นสังคมที่คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีระบบการคมนาคมขนส่งทั่วถึงรวดเร็วสะดวกสบาย เชื่อมโยงกันทุกระบบ มีความปลอดภัยสูง ประเทศมีระบบการสื่อสารสาธารณะที่คนเข้าถึงข้อมูลได้ในเวลาพร้อมๆกันอย่างครบถ้วน และสื่อสารกันได้ และคนในประเทศมีศักยภาพในการใช้ภาษาสื่อสารในกลุ่มอาเซียนและนานาชาติได้ในระดับสากล

2. อยากเห็นคนไทยและสังคมไทยเป็นอย่างไรหลังการปฏิรูป

การปฏิรูปเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสังคม เป็นเรื่องที่ใช้เวลา ถ้าการปฏิรูปหมายถึงช่วงเวลา หลังกระบวนการปฏิรูปปัจจุบันสิ้นสุดลง สิ่งที่ยากเห็นมากที่สุด ก็คือ

หนึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจังในการทำหน้าที่และธรรมาภิบาลในภาครัฐ ซึ่งหมายถึง การทำงานของฝ่ายการเมือง ฝ่ายข้าราชการประจำ พนักงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและฝ่ายปกครองทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน มีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง และมีระบบยุติธรรมที่เที่ยงตรงกับคนทุกคนชั้นที่กล้าคนผิดมาลงโทษ และมีระบบราชการ ที่ให้ความสำคัญกับสิทธิของประชาชนและผลประโยชน์ของส่วนรวมที่เกิดขึ้นจากการคัดเลือกบุคลากรในภาครัฐที่ใช้ระบบคุณธรรม ที่เน้นให้คนที่มีความสามารถแท้จริงและความซื่อตรงได้ตำแหน่งสูงในระบบราชการ ไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์หรือระบบเส้นสายหรือพวกพ้อง

สอง มีการเปลี่ยนแปลงในการทำหน้าที่ของภาคเอกชน โดยบริษัทธุรกิจทำธุรกิจโดยมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทำธุรกิจอย่างโปร่งใส มีจริยธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น เสียภาษีอย่างถูกต้อง ไม่จ่ายหรือติดสินบนเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ความสำคัญกับการแข่งขันตามกลไกตลาดและการแข่งขันที่เป็นธรรม ไม่ใช่เส้นสายหรือวิ่งเต้นให้สินบน และทำธุรกิจโดยให้ความสำคัญกับภาพระยะยาวหรือความยั่งยืนของธุรกิจ นวัตกรรมและผลกระทบต่อส่วนรวม เป็นภาคเอกชนที่ทำธุรกิจอย่างมืออาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและมีความสามารถในการแข่งขันสูง

สาม ประชาชนทำหน้าที่พลเมืองดี รู้จักแยกแยะถูกผิด มีความรู้ มีคุณธรรม กล้าแสดงความคิดเห็นและพร้อมเป็นส่วนร่วม ปกป้องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นพลเมืองที่มีวินัยทางสังคมและการเมือง จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เป็นสยามเมืองยิ้ม และสังคมที่มีค่านิยมที่เน้นการเคารพกฎระเบียบ มีศีลธรรมและเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น และมีค่านิยมและเชิดชูความเป็นไทยและความเป็นชาติไทย

สี่ สังคมไทยไม่มีความแตกแยก ไม่มีการชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเอาชนะทางการเมืองและการยึดครองอำนาจ มีระบบการปฏิบัติงานในทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ สนับสนุนและยกย่อง ผู้คน หน่วยงาน ที่ถือปฏิบัติตามระเบียบได้อย่างเที่ยงธรรมและได้มาซึ่งผลงานผลประโยชน์อันควรได้จากกิจกรรมที่ถูกต้อง ชอบด้วยกฎหมายและโปร่งใส และมีการสร้าง change agent ที่ปลุกจิตสำนึกแก่เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ ให้เข้าใจ และไม่เป็นผู้ให้ (สินบน/เงินนอกระบบ/ผลประโยชน์ใด ๆ ทางมิชอบ) เพื่อให้ได้มาในสิทธิ,อำนาจ,สิ่งของและผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือไม่เป็นธรรมต่อสังคม

3. จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบวัฒนธรรมประเพณีอย่างไร เพื่อให้ฝันเป็นจริง

ความฝันจะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อสังคมไทยเปลี่ยนพฤติกรรม เลิกทำสิ่งที่ไม่ดีและหันมาทำหรือมีแต่พฤติกรรมที่ดี เพื่อประโยชน์ระยะยาวและประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ โดยพฤติกรรมสำคัญของสังคมที่ไม่ดีขณะนี้ที่คนไทยต้องช่วยกันแก้และเปลี่ยนแปลงก็คือระบบอุปถัมภ์ ระบบเส้นสาย ที่เป็นรากหรือบ่อเกิดของปัญหาเกือบทุกปัญหาที่ประเทศที่มีขณะนี้ ไม่ว่าจะปัญหากระบวนการเมืองที่ใช้เงิน ปัญหาระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันน้อยและไม่สร้างโอกาสให้กับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน การบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอ หรือระบบข้าราชการที่ขาดประสิทธิภาพและมีปัญหาคอร์รัปชันมาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นผลผลิตโดยตรงของระบบอุปถัมภ์ที่สังคมไทยมีอยู่

ระบบอุปถัมภ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยมานาน มีทั้งระบบอุปถัมภ์ที่ดีและไม่ดี แต่ที่มีปัญหาเพราะคนไทยใช้ระบบอุปถัมภ์ที่ไม่ดีหรือในทางที่ผิดจนเป็นเรื่องปกติ เช่นการวางคนของพวกพ้องเข้ามามีอำนาจในภาครัฐ หรือในสังคม เพื่อแสวงหาประโยชน์แอบแฝงจนมีผลให้เกิดการกระจายทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจที่ผิดพลาด การบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอ และความเสียหายจากระบบอุปถัมภ์ปัจจุบันได้วางเป็นจุดอ่อนต่อการพัฒนาขีดความสามารถของประเทศ ในระบบเศรษฐกิจการเงินโลกปัจจุบันที่เน้นค่านิยมของการแข่งขัน ความโปร่งใส ประสิทธิภาพและการทำหน้าที่ที่เป็นมาตรฐานตามหลักของการกำกับดูแลหรือธรรมาภิบาลที่ดี ถ้าสังคมไทยไม่แก้ไขในเรื่องนี้ แต่คนในประเทศมุ่งใช้แต่ระบบอุปถัมภ์ที่ไม่ดี หาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง และพร้อมที่จะทำแม้ผิดกฎหมายและกระตบสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น สังคมไทยก็จะเติบโตเป็นสังคมที่เข้มแข็งไม่ได้ เพราะพฤติกรรมการใช้เส้นสายไม่เอื้อต่อการผลักดันให้ประเทศพัฒนาไปในระดับที่สูงขึ้นเป็นสังคมที่มีคุณภาพ

ดังนั้น เพื่อให้ความฝันเป็นจริง สังคมไทยต้องพร้อมที่จะเลิกหรือหยุดการใช้เส้นสายและระบบอุปถัมภ์ที่ไม่ดี ใช้ระบบความเกรงใจแต่พอดีและส่งเสริมให้ความคุ้มครองต่อการยื่นหยัดเพื่อความถูกต้องในทุกๆระดับโดยใช้คุณธรรมเป็นเครื่องมือ หรือกลไกของสังคมแทน ซึ่งระบบคุณธรรมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสังคมให้ความสำคัญกับ หนึ่ง การคัดเลือกผู้นำในทุกๆระดับและทุกวงการที่เน้นความสามารถ และความซื่อตรง สอง มีความโปร่งใสในทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำ สาม คุ้มครองผู้ปฏิบัติหน้าที่ถูกต้อง ไม่ให้ถูกแทรกแซงจากระบบอุปถัมภ์ที่ไม่เป็นธรรม และสี่ สร้างวัฒนธรรมสังคมที่สรรเสริญค่านิยมของความถูกต้องและความซื่อตรง

4. จังหวัดและชุมชนท้องถิ่นของท่าน ครอบครัวและตัวท่านจะเริ่มปฏิรูปอย่างไร

การปฏิรูปต้องเริ่มด้วยพฤติกรรมของคนทุกระดับที่ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างทั้งที่บ้านและที่ทำงาน สร้างวินัย นิสัยและความรับผิดชอบจากครอบครัว ผู้สังคมหมู่บ้าน ให้คุณค่าการศึกษากับทั้งบุตรหลานและบริวาร ชื่นชมคนดี ซื่อสัตย์ มีคุณธรรมความสามารถ ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิด ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด พิจารณาผลกระทบต่อผู้อื่น ให้ความเคารพตัวเองและผู้อื่น ทำให้ครอบครัวมีภูมิคุ้มกันต่อความชั่ว ความไม่ถูกต้องโดยสร้างค่านิยมที่ดีในครอบครัวและขยายผลต่อไปให้ชุมชนที่ใหญ่ขึ้น เสริมสร้างค่านิยมที่เหมาะสมในองค์กร และครอบครัว ยึดมั่นในหลักธรรมคุณงามความดีในการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพ ไม่คอร์รัปชันแม้กระทั่งเรื่อง ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเช่น การให้สินบนแก่ตำรวจเมื่อทำผิดจราจร รวมถึงสั่งสอนบุคคลในครอบครัวไม่ให้คอร์รัปชัน และให้รู้จักค่านิยมที่ดี รวมทั้งการเป็นพลเมืองที่ดีและปฏิบัติตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

ที่สำคัญ ภาคทางการต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับชุมชนที่จะตรวจสอบกำกับดูแลการให้บริการสาธารณะของราชการและหน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่มีผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น เปิดให้ประชาชนสามารถเป็นกรรมการในชุมชนของตนเอง ในคณะกรรมการที่กำกับดูแลการทำหน้าที่ของการให้บริการภาครัฐ เช่น โรงเรียน วัด โรงพยาบาล สถานีตำรวจ องค์กรบริหารส่วนตำบล และองค์กรอื่นๆในระดับชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและสร้างความผูกพันระหว่างสมาชิกและหน่วยงานราชการ